

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΑΛ (ΟΜΑΔΑ Β΄)**

ΠΕΜΠΤΗ 12 ΜΑΪΟΥ 2011

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Είναι δεδομένο ότι το διαδίκτυο έφερε μια πιο ισότιμη πρόσβαση στη γνώση. Ζούμε ένα κύμα εκδημοκρατισμού της γνώσης. Παλιότερα, για να δει κανείς τη βιβλιοθήκη του Κέμπριτζ, έπρεπε να ταξιδέψει χιλιάδες χιλιόμετρα. Σήμερα, μπορεί να βρει τα βιβλία της από το γραφείο του. Παλιότερα, έπρεπε να έχει κάποιος λεφτά για να παρακολουθήσει μαθήματα του MIT¹. Σήμερα, έρχονται διαδικτυακά στο σπίτι του.

Σ' αυτόν τον υπαρκτό εκδημοκρατισμό της γνώσης ορθώνονται τρεις γκρίνιες. Η μία είναι η άρνηση της τεχνολογίας, εξαιτίας των **πιθανών** κινδύνων που έχει η ανάπτυξή της. Ο Πολ Βιρίλιο, για παράδειγμα, έγραψε την «Πληροφοριακή Βόμβα». Είναι σίγουρος ότι η κοινωνία της γνώσης ενέχει κινδύνους, αλλά άγνωστους. Δεν τους ξέρει, αλλά...υπάρχουν. Η δεύτερη γκρίνια έχει να κάνει με τα «παιδάκια της Αφρικής». Το ακούμε για κάθε νέα τεχνολογία: «Τι να το κάνω εγώ το εμβόλιο για το Αλτσχάιμερ², όταν τα παιδιά της Αφρικής δεν έχουν ούτε ασπιρίνη για τον πυρετό;». Το επιχείρημα έχει εν μέρει λογική. Πραγματικά «τι να το κάνεις το εμβόλιο για το Αλτσχάιμερ, αν δεν έχεις Αλτσχάιμερ;». Αν όμως αποκτήσεις, το πρώτο που **ξεχνάς** είναι τα «παιδάκια της Αφρικής». Η τρίτη γκρίνια έχει να κάνει με το διαβόητο «ψηφιακό χάσμα». Βέβαια, καμιά τεχνολογία, καμιά επιστημονική επανάσταση δεν διαχέεται αμέσως σε όλη την υφήλιο. Ο Γουτεμβέργιος τύπωσε την πρώτη Βίβλο το 1455· ωστόσο στην Ελλάδα η τυπογραφία ήρθε στις αρχές του 19ου αιώνα. Όσο για το τυπωμένο βιβλίο, ακόμη πασχίζουμε να γίνει κτήμα του ελληνικού λαού. Το σημαντικό, όμως, είναι ότι η επανάσταση έγινε και ακόμη προχωρεί. Εξάλλου, αυτοί που μιλούν για ψηφιακό χάσμα στην Αφρική πρέπει να αναλογιστούν ποιο είναι το τυπογραφικό χάσμα του δυτικού κόσμου με την Αφρική.

Πολύ περισσότεροι άνθρωποι μπορούν να μετέχουν ισότιμα στην κοινωνία της γνώσης και πλέον όχι μόνον ως αναγνώστες, αλλά και ως

συγγραφείς. Στον κυβερνοχώρο, οικονομικά και τεχνολογικά, όλοι βρίσκονται στο ίδιο σημείο εκκίνησης. Στο διαδίκτυο, το άρθρο ενός δημοσιογράφου είναι εξίσου προσβάσιμο με το άρθρο ενός πιτσιρίκου. Δηλαδή, τα δίκτυα επικοινωνιών ισοπεδώνουν παλιές ιεραρχίες της βιομηχανικής κοινωνίας και απομένει να δούμε αν θα συνθέσουν νέες. Στον κυβερνοχώρο λειτουργεί καθένας σύμφωνα με τις ανάγκες του και τις δυνατότητές του. Αυτό όμως δημιουργεί έναν **κατακερματισμό** της εμπειρίας που τρομάζει πολλούς. Η κοινότητα χρειάζεται την κοινή εμπειρία για να είναι κοινότητα. Από την άλλη, όλη αυτή η πληθώρα διαθέσιμων πληροφοριών **μετατρέπεται** σε άγχος. «Πληροφοριακό άγχος» το ονομάζουν κάποιοι ψυχολόγοι: «να προλάβω να δω το ένα, να διαβάσω το άλλο, να μη χάσω το τρίτο, ώστε να μην είμαι εκτός θέματος και εκτός της κοινότητας όπου ζω και λειτουργώ». Αυτό το άγχος είναι λογικό να υπάρχει και να μεγαθύνεται, όσο μεγαλώνει το ποσό των πληροφοριών που όλοι έχουμε διαθέσιμες.

Όλα αυτά είναι πραγματικά, αλλά το ίδιο θα έλεγε κι ένας μοναχός του Μεσαίωνα βλέποντας την πλημμύρα των αιρετικών κειμένων που άρχισαν να βγαίνουν από τις τυπογραφικές μηχανές. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η πληροφορική επανάσταση είναι σε μετάβαση και κάθε επανάσταση σε μετάβαση **διασπείρει** σύγχυση. Το παλιό δεν έχει πεθάνει και το καινούριο δεν έχει γεννηθεί.

Πάσχος Μανδραβέλης. Από τον ημερήσιο τύπο (διασκευή).

-
1. MIT: Τεχνολογικό Ινστιτούτο Μασαχουσέτης.
 2. Αλτσχάιμερ: Νόσος με κυριότερο σύμπτωμα την απώλεια της μνήμης.

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

- A1.** Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε. (100-120 λέξεις)

Μονάδες 25

- B1.** «Η κοινότητα χρειάζεται την κοινή εμπειρία για να είναι κοινότητα». Να αναπτύξετε σε μία παράγραφο 60 - 80 λέξεων το περιεχόμενο της παραπάνω περιόδου.

Μονάδες 10

- B2. α)** Να αναφέρετε δύο τρόπους ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου. («Σ' αυτόν τον υπαρκτό [...] με την Αφρική»).

β) Να βρείτε τη δομή της ίδιας παραγράφου. (Μονάδες 3)

Μονάδες 7

- B3. α)** Να αιτιολογήσετε τη χρήση των εισαγωγικών στις παρακάτω περιπτώσεις:

«Πληροφοριακή Βόμβα»

«Τι να το κάνω εγώ το εμβόλιο για το Αλτσχάιμερ, όταν τα παιδιά της Αφρικής δεν έχουν ούτε ασπιρίνη για τον πυρετό;»

«Πληροφοριακό άγχος»

(Μονάδες 3)

β) Να βρείτε στο κείμενο πέντε παραδείγματα μεταφορικής λειτουργίας της γλώσσας. (Μονάδες 5)

Μονάδες 8

- B4. α)** Να γράψετε από ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

πιθανών, ξεχνάς, κατακερματισμό, μετατρέπεται, διασπείρει. (Μονάδες 5)

β) Να γράψετε από ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

υπαρκτό, άρνηση, σίγουρος, προσβάσιμο, λογικό.

(Μονάδες 5)

Μονάδες 10

- Γ1. Ως ομιλητής σε ημερίδα που οργανώνει το σχολείο σου με θέμα τη χρήση του διαδικτύου, να αναπτύξεις τις απόψεις σου σχετικά με τις υπηρεσίες που προσφέρει το διαδίκτυο στη διάδοση της γνώσης, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους μπορεί αυτό να αξιοποιηθεί δημιουργικά στο πλαίσιο του σχολείου. (500-600 λέξεις)

Μονάδες 40

ΟΛΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Δ' ΤΑΞΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΑΛ (ΟΜΑΔΑ Β')
ΠΕΜΠΤΗ 12 ΜΑΪΟΥ 2011
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Δεν έχω ακούσει πιο θλιβερή φράση από το «Έχω χρόνο και δεν έχω άνθρωπο να μιλήσω», δηλαδή έχω στο κινητό μου δωρεάν χρόνο ομιλίας, που πρέπει να τον εξαντλήσω. Στα μαγαζιά και στα λεωφορεία, μες στο ασανσέρ, στις δημόσιες υπηρεσίες, στο πεζοδρόμιο, στο καφενείο, οι άνθρωποι μιλούν **ακατάπαυστα...** και συνήθως για το τίποτα.

Το πρωί μιλούν κυρίως για τις δουλειές τους. Για πωλήσεις, δικογραφίες, υδραυλικά, φορολογικά. Όλο το βαγόνι ένα κινούμενο γραφείο. Αρκετοί δίνουν οδηγίες στους συνεργάτες τους, διαπραγματεύονται, τσακώνονται, φωνασκούν, αδιαφορώντας για το ακούσιο ακροατήριό τους. Δεν είναι επιβάτες αυτοί, είναι εργαζόμενοι, είτε μισθωτοί είτε αυτοαπασχολούμενοι. Και το δικαίωμα στην εργασία είναι ιερό. Το δικαίωμα στην επικοινωνία είναι επίσης ιερό, όπως τουλάχιστον προσπαθεί να μας πείσει η διαφήμιση.

Καθώς μεσημεριάζει, έρχεται η ώρα των οικογενειακών και των αισθηματικών. Το περίεργο είναι ότι οι κινητοί τεράλληδες δεν **εξωραΐζουν** τις εμπειρίες τους, αλλά συχνά τις περιγράφουν με μελανά χρώματα, καθώς μιλούν για τον γιο που έμεινε στην ίδια τάξη ή τον φίλο που τους πούλησε.

Τα ριάλιτι¹ υποχώρησαν από την τηλεόραση και κατέκλυσαν την πραγματική ζωή. Όλοι συζητούν όλα, **ενώπιον** όλων, χωρίς φραγμούς και αναστολές. Τα σχολικά, τα μαγειρικά, τα προσωπικά. Μόνον που στα τηλεοπτικά ριάλιτι υπάρχει ένα είδος επιβεβλημένης συλλογικότητας. Στην εκτός οθόνης ζωή, ο καθένας είναι παίκτης και σκηνοθέτης του ατομικού του ριάλιτι, στο οποίο δεν προβλέπεται διαδικασία ψηφοφορίας και αποχώρησης.

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ-Δ'ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

Σπάνια κάποιος που δέχεται μια κλήση σε δημόσιο χώρο χαμηλώνει τη φωνή του, φέρνει την παλάμη μπροστά στα χείλη, δείχνει μια στοιχειώδη συστολή. Οι περισσότεροι τσιρίζουν, ίσως γιατί η τηλεόραση μας διδάσκει «να περνάς καλά» και «να είσαι ο εαυτός σου». Και το «είμαι ο εαυτός μου» σημαίνει ότι είμαι ο άρχοντας του μικρού μου σύμπαντος. Είναι αυτονόητο ότι αυτός ο παροξυσμός της επικοινωνίας είναι ταυτόχρονα και η ακύρωσή της. Το κλασικό αξίωμα «γράφω πολλά, γιατί δεν έχω χρόνο να γράψω λίγα» γίνεται «μιλάμε πολύ, γιατί δεν έχουμε τίποτα να πούμε». Η δημόσια εξομολόγηση δεν είναι δείγμα άνεσης, αλλά κοινωνικού αυτισμού². Δεν μιλώ «με» τους άλλους, αλλά «μπροστά» στους άλλους – και μιλώ για τον εαυτό μου, για τα ποικίλα τίποτα της καθημερινότητάς «μου». Οι άλλοι απλώς δεν υπάρχουν, είναι απρόσωποι και αόρατοι, όπως οι τηλεθεατές.

Η τηλεόραση και η τεχνολογία **συμβάλλουν** στη διαμόρφωση νέων ηθών, όπως συμβάλλουν και οι άλλοι – και ίσως πολύ πιο **καθοριστικοί** – παράγοντες. Καθένας θεωρεί φυσιολογικό να αυτοαποκαλύπτεται και να εκπέμπει την προσωπική του ζωή σε κάθε τυχαίο δέκτη.

«Η κόλαση είναι οι άλλοι », είχε πει ο Σάρτρ. Ποιοι άλλοι; Η κόλαση είναι ένα υπερτροφικό, ανασφαλές και αρπακτικό εγώ.

Μαριάννα Τζιαντζή. Από τον ημερήσιο τύπο (διασκευή).

1. ριάλιτι: τηλεοπτική εκπομπή στην οποία καλούνται να εκθέσουν τα προσωπικά τους προβλήματα καθημερινοί άνθρωποι, συχνά εξευτελιστική της ανθρώπινης προσωπικότητας.

2. αυτισμός: ψυχοπαθολογική κατάσταση του ατόμου που αποκρούει την επαφή και επικοινωνία με τους άλλους και την πραγματικότητα.

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ-Δ'ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

- A1.** Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (100 - 120 λέξεις).

Μονάδες 25

- B1.** Να αναπτύξετε σε μία παράγραφο 60 - 80 λέξεων το περιεχόμενο της φράσης: «μιλάμε πολύ, γιατί δεν έχουμε τίποτα να πούμε».

Μονάδες 12

- B2.** Να μετατρέψετε την ενεργητική σε παθητική σύνταξη στις παρακάτω φράσεις:

«Δεν έχω ακούσει πιο θλιβερή φράση»

«οι κινητοί τελάληδες δεν εξωραΐζουν τις εμπειρίες τους, αλλά συχνά τις περιγράφουν με μελανά χρώματα»

Μονάδες 6

- B3.** α) Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

ακατάπαυστα, εξωραΐζουν, ενώπιον, συμβάλλουν, καθοριστικοί. (Μονάδες 5)

β) Για καθεμιά από τις παραπάνω λέξεις να σχηματίσετε μία πρόταση. (Μονάδες 5)

Μονάδες 10

- B4.** α) Με ποιο τρόπο αναπτύσσεται η τέταρτη παράγραφος του κειμένου: «Τα ριάλιτι υποχώρησαν [...] ψηφοφορίας και αποχώρησης». (Μονάδες 4)

β) Να βρείτε στο κείμενο τρεις περιπτώσεις μεταφορικής χρήσης της γλώσσας. (Μονάδες 3)

Μονάδες 7

- Γ1.** Το κινητό τηλέφωνο έχει γίνει πλέον αναπόσπαστο στοιχείο της ζωής μας. Σε άρθρο που θα δημοσιευθεί στη σχολική σας εφημερίδα να αναπτύξετε τις απόψεις σας για: α) την υπέρμετρη χρήση του κινητού τηλεφώνου στην εποχή μας και β) τους τρόπους με τους οποίους αυτή επηρεάζει την καθημερινότητα των ανθρώπων. (500-600 λέξεις)

Μονάδες 40

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

**ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 3 ΙΟΥΝΙΟΥ 2011

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ένα γενικό χαρακτηριστικό της εποχής μας είναι το κυνήγι του χρόνου. Όλοι τρέχουν, λαχανιάζουν, αγωνιούν και πάντοτε έχουν την αίσθηση ότι δεν πρόφτασαν κάτι. Αυτή η **παραφροσύνη** του καιρού μας, που μας σπρώχνει συνεχώς πίσω από το χρόνο, μας εμπλέκει μέσα στη ροή του χρόνου και μας αφαιρεί τη χαρά να συνυπάρχουμε με το χρόνο (συμβαδίζοντας και συνυπάρχοντας με άνεση), εκμηδενίζει τον άνθρωπο ως προσωπικότητα και ως ανθρώπινη ουσία.

Είναι έτσι φτιαγμένη η δομή του δημόσιου και ιδιωτικού μας βίου, ώστε να παγιδεύεται ο άνθρωπος μέσα στα αντικείμενα και στις απασχολήσεις. Λες και βάλαμε όλη την τέχνη και τη σοφία μας στο να συνθλίψουμε τους εαυτούς μας. Ο άδειος από τις ασχολίες χρόνος, που θα είναι δικός μας αποκλειστικά, είναι ή ελάχιστος ή ανύπαρκτος. Δεν έχουμε καιρό να συναντηθούμε με τον εαυτό μας, να αναδιπλωθούμε και να ταξιδέψουμε μέσα μας, να ονειροπολήσουμε ή να νοσταλγήσουμε, να αποχωρισθούμε απ' όλους τους εξωτερικούς περισπασμούς, σε μια αποκλειστική συνάντηση με τον εαυτό μας.

Έτσι ο χρόνος χάνεται ερήμην μας και ανακαλύπτουμε ξαφνικά την απουσία του ή με υπομνήσεις επετείων ή με μνήμες που αναβιώνουν απροσδόκητα ή με συμπτώματα βιολογικής καταπόνησης και **ανημποριάς**. Και διαπιστώνουμε ξαφνικά πόσο εγκληματικά αποκοπήκαμε από πρόσωπα και πράγματα. Οι στιγμές που **συνιστούν** την ουσιαστική μας ζωή, με την πίκρα ή τη χαρά που

περικλείουν, φεύγουν ανυποψίαστα και χάνονται **ανεκπλήρωτες**.

Δεν είναι μόνο η εμπλοκή μας μέσα σε μια ασθμαίνουσα εποχή και ο ρυθμός του βίου που μας συμπαρασύρουν στις δολιχοδρομίες¹ μιας πρωτοφανούς εξοντώσεως. Είναι και η παθολογία του καιρού μας που συμβάλλει στην εξαθλίωσή μας. Όλοι συνθλίβουμε τον ελάχιστο χρόνο που μας μένει, για να κατοχυρώσουμε την επαγγελματική και κοινωνική μας θέση. Ο ένας τρέχει στις δεξιώσεις, ο άλλος να εξασφαλίσει γνωριμίες, ο τρίτος στις υπηρεσίες για να «κυνηγήσει» τις υποθέσεις του, ένας άλλος να δικτυωθεί σε μια ομάδα ή έναν όμιλο που θα τον στηρίξει κ.λπ. **Επιδιώκουν** οι άνθρωποι θέσεις και πάλι άλλες θέσεις και συμμετοχές σε συμβούλια και σε επιτροπές, επιδιώκουν γνωριμίες, που κοστίζουν χρόνο και ταπείνωση, προσπαθούν να επιβάλουν ένα –συχνότατα– μίζερο εαυτό, που με άγχος βαδίζει στη φθορά.

Και όλα αυτά ξεκινούν (πέρα από την ανθρώπινη κenoδοξία) από μια αβεβαιότητα, από την ανασφάλεια του ανθρώπου. Και τρέχουν οι «τλήμονες θνητοί»² να εξασφαλίσουν εύνοιες και χρήμα. Και ο χρόνος εκδικείται για το θάνατό του. Και η εκδίκηση είναι βαριά και αναπότρεπτη.

Αριστόξενος Σκιαδάς, *Διαπιστώσεις*, Αθήνα 1977
(Διασκευή).

¹δολιχοδρομίες: αγώνες δρόμου μεγάλων αποστάσεων.

²τλήμονες θνητοί: ταλαίπωροι άνθρωποι.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (80-100 λέξεις).

Μονάδες 25

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

B1. Σε μία παράγραφο 80 – 100 λέξεων να αναπτύξετε το περιεχόμενο της παρακάτω περιόδου:

Οι άνθρωποι επιδιώκουν γνωριμίες, που κοστίζουν χρόνο και ταπείνωση.

Μονάδες 10

B2. α) Να βρείτε τη δομή της παραγράφου:

Είναι έτσι φτιαγμένη ... εαυτό μας. (μονάδες 3)

β) Να αναφέρετε δύο τρόπους με τους οποίους αναπτύσσεται η παράγραφος:

Δεν είναι μόνο η εμπλοκή μας ... βαδίζει στη φθορά. (μονάδες 4)

Μονάδες 7

B3. α) Να σχολιάσετε τη χρήση του α΄ πληθυντικού προσώπου από τον συγγραφέα. (μονάδες 4)

β) Να δώσετε μέσα από το κείμενο δύο παραδείγματα συγκινησιακής λειτουργίας της γλώσσας. (μονάδες 4)

Μονάδες 8

B4. α) Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

παραφροσύνη, ανημποριάς, συνιστούν, ανεκπλήρωτες, επιδιώκουν. (μονάδες 5)

β) Να γράψετε ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

εμπλέκει, αφαιρεί, ερήμην, συχνότατα, ανασφάλεια. (μονάδες 5)

Μονάδες 10

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

- Γ1. Σε ένα άρθρο για την εφημερίδα του σχολείου σας να παρουσιάσετε τις συνέπειες της κακής διαχείρισης του ελεύθερου χρόνου από τον σύγχρονο άνθρωπο και να διατυπώσετε προτάσεις για τη δημιουργικότερη αξιοποίησή του. (500–600 λέξεις).

Μονάδες 40

ΟΛΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό ανεξίτηλης μελάνης.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 18.00 μ.μ.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Δ΄ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 3 ΙΟΥΝΙΟΥ 2011

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ένα γενικό χαρακτηριστικό της εποχής μας είναι το κυνήγι του χρόνου. Όλοι τρέχουν, λαχανιάζουν, αγωνιούν και πάντοτε έχουν την αίσθηση ότι δεν πρόφτασαν κάτι. Αυτή η παραφροσύνη του καιρού μας, που μας σπρώχνει συνεχώς πίσω από το χρόνο, μας εμπλέκει μέσα στη ροή του χρόνου και μας αφαιρεί τη χαρά να συνυπάρχουμε με το χρόνο (συμβαδίζοντας και συνυπάρχοντας με άνεση), εκμηδενίζει τον άνθρωπο ως προσωπικότητα και ως ανθρώπινη ουσία.

Είναι έτσι φτιαγμένη η δομή του δημόσιου και ιδιωτικού μας βίου, ώστε να παγιδεύεται ο άνθρωπος μέσα στα αντικείμενα και στις απασχολήσεις. Λες και βάλαμε όλη την τέχνη και τη σοφία μας στο να συνθλίψουμε τους εαυτούς μας. Ο άδειος από τις ασχολίες χρόνος, που θα είναι δικός μας αποκλειστικά, είναι ή ελάχιστος ή ανύπαρκτος. Δεν έχουμε καιρό να συναντηθούμε με τον εαυτό μας, να αναδιπλωθούμε και να ταξιδέψουμε μέσα μας, να ονειροπολήσουμε ή να νοσταλγήσουμε, να αποχωρισθούμε απ' όλους τους εξωτερικούς περισπασμούς, σε μια αποκλειστική συνάντηση με τον εαυτό μας.

Έτσι ο χρόνος χάνεται ερήμην μας και ανακαλύπτουμε ξαφνικά την απουσία του ή με υπομνήσεις επετείων ή με μνήμες που αναβιώνουν απροσδόκητα ή με συμπτώματα βιολογικής καταπόνησης και ανημποριάς. Και διαπιστώνουμε ξαφνικά πόσο εγκληματικά αποκοπήκαμε από πρόσωπα και πράγματα. Οι στιγμές που συνιστούν την ουσιαστική μας ζωή, με την πίκρα ή τη χαρά που

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Δ' ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

περικλείουν, φεύγουν ανυποψίαστα και χάνονται ανεκπλήρωτες.

Δεν είναι μόνο η εμπλοκή μας μέσα σε μια ασθμαίνουσα εποχή και ο ρυθμός του βίου που μας συμπαρασύρουν στις δολιχοδρομίες¹ μιας πρωτοφανούς εξοντώσεως. Είναι και η παθολογία του καιρού μας που συμβάλλει στην εξαθλίωσή μας. Όλοι συνθλίβουμε τον ελάχιστο χρόνο που μας μένει, για να κατοχυρώσουμε την επαγγελματική και κοινωνική μας θέση. Ο ένας τρέχει στις δεξιώσεις, ο άλλος να εξασφαλίσει γνωριμίες, ο τρίτος στις υπηρεσίες για να «κυνηγήσει» τις υποθέσεις του, ένας άλλος να δικτυωθεί σε μια ομάδα ή έναν όμιλο που θα τον στηρίξει κ.λπ. **Επιδιώκουν** οι άνθρωποι θέσεις και πάλι άλλες θέσεις και συμμετοχές σε συμβούλια και σε επιτροπές, επιδιώκουν γνωριμίες, που κοστίζουν χρόνο και ταπείνωση, προσπαθούν να επιβάλουν ένα –συχνότατα– μίζερο εαυτό, που με άγχος βαδίζει στη φθορά.

Και όλα αυτά ξεκινούν (πέρα από την ανθρώπινη κενοδοξία) από μια αβεβαιότητα, από την ανασφάλεια του ανθρώπου. Και τρέχουν οι «τλήμονες θνητοί»² να εξασφαλίσουν εύνοιες και χρήμα. Και ο χρόνος εκδικείται για το θάνατό του. Και η εκδίκηση είναι βαριά και **αναπότρεπτη**.

Αριστόξενος Σκιαδάς, *Διαπιστώσεις*, Αθήνα 1977
(Διασκευή).

¹δολιχοδρομίες: αγώνες δρόμου μεγάλων αποστάσεων.

²τλήμονες θνητοί: ταλαίπωροι άνθρωποι.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (80-100 λέξεις).

Μονάδες 25

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Δ' ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

- B1.** Να αναπτύξετε σε μια παράγραφο 70 περίπου λέξεων το περιεχόμενο του παρακάτω αποσπάσματος:

Οι στιγμές που συνιστούν την ουσιαστική μας ζωή, με την πίκρα ή τη χαρά που περικλείουν, φεύγουν ανυποψίαστα και χάνονται ανεκπλήρωτες.

Μονάδες 10

- B2.** α) Να σχολιάσετε την επιλογή του α' πληθυντικού προσώπου από τον συγγραφέα. (μονάδες 4)
- β) Να βρείτε μέσα στο κείμενο τέσσερα παραδείγματα μεταφορικής χρήσης της γλώσσας. (μονάδες 4)

Μονάδες 8

- B3.** α) Να βρείτε τη δομή της πρώτης παραγράφου. (μονάδες 3)

- β) Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική στις παρακάτω προτάσεις:

Η παραφροσύνη του καιρού μας μάς εμπλέκει μέσα στη ροή του χρόνου.

Όλοι συνθλίβουμε τον ελάχιστο χρόνο μας.
(μονάδες 4)

Μονάδες 7

- B4.** α) Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

παραφροσύνη, απροσδόκητα, καταπόνησης, επιδιώκουν, αναπότρεπτη. (μονάδες 5)

- β) Να γράψετε ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

γενικό, παγιδεύεται, ελάχιστος, ανύπαρκτος, ανεκπλήρωτες. (μονάδες 5)

Μονάδες 10

- Γ1. Σε άρθρο για τη σχολική σας εφημερίδα να παρουσιάσετε τους λόγους για τους οποίους ο σύγχρονος άνθρωπος έχει περιορισμένο ελεύθερο χρόνο, καθώς και τις συνέπειες που προκαλεί αυτή η πραγματικότητα στις σχέσεις του με τους άλλους και με τον εαυτό του. (500–600 λέξεις)

Μονάδες 40

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό ανεξίτηλης μελάνης.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 18.00 μ.μ.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

**ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΚΑΙ ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΣΤΟ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ
ΔΕΥΤΕΡΑ 5 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2011
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)**

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η απώλεια της βιοποικιλότητας είναι μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο πλανήτης, καθώς όλο και περισσότερα είδη απειλούνται με εξαφάνιση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η καταστροφή του τροπικού δάσους του Αμαζονίου, ενός από τα πλουσιότερα οικοσυστήματα στον κόσμο. Βέβαια, υπάρχουν κάποιες περιπτώσεις επιτυχούς διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος. Η συνολική εικόνα, ωστόσο, δεν είναι ρόδινη.

Οι άνθρωποι είναι υπεύθυνοι για την επιτάχυνση της εξαφάνισης των ειδών. Όσο αυξάνεται ο πληθυσμός, τόσο μεγαλύτερο είναι το τμήμα για το περιβάλλον: με την εντατική καλλιέργεια της γης, τις κατασκευές, τη μόλυνση, την κοπή των δέντρων και την υπερεκμετάλλευση των ωκεανών, βλάπτουμε το οικοσύστημα και καταστρέφουμε τους πιο πολύτιμους πόρους από τους οποίους εξαρτιόμαστε απόλυτα.

Αποτελούμε και εμείς μέρος της βιοποικιλότητας, αυτού του ιστού της ζωής, όπου οι άνθρωποι, τα ζώα, τα φυτά και άλλοι οργανισμοί εξαρτώνται ο ένας από τον άλλο. Χρειαζόμαστε τη φύση – μας προσφέρει καθαρό αέρα, καθαρό νερό και τροφή, ανακυκλώνει τα απορρίμματα και ρυθμίζει το κλίμα. Και όλα αυτά δωρεάν! Σύμφωνα με πρόσφατους υπολογισμούς, αν επρόκειτο να αντικαταστήσουμε αυτές τις υπηρεσίες που παρέχει η φύση με άλλες τεχνητές εναλλακτικές λύσεις, αυτό θα μας κόστιζε δισεκατομμύρια ευρώ το χρόνο – και σε ορισμένες περιπτώσεις κάτι τέτοιο δεν θα ήταν καν **εφικτό**. Αν δεν αλλάξουμε τη συμπεριφορά μας, η ευχάριστη ζωή μας πρόκειται να αλλάξει.

Θα έχετε **ίσως** δει κάποια λίμνη που είχε κρυστάλλινα καθαρά νερά να μετατρέπεται σε πράσινο βάλτο. Ο φαύλος κύκλος αρχίζει με τη μόλυνση που σκοτώνει τα ψάρια, τα οποία κανονικά θα έτρωγαν τα φύκια, μέχρι τελικά να καταρρεύσει όλο το οικοσύστημα. Μήπως αυτό είναι μόνο μια πρόγευση από όσα μας επιφυλάσσει το μέλλον;

Τα οικοσυστήματα επηρεάζονται, επίσης, από την κλιματική αλλαγή. Οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα από τα ορυκτά καύσιμα και η καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος – ιδιαίτερα των δασών και των υγροτόπων – έχουν οδηγήσει στην υπερθέρμανση του πλανήτη. Αν δεν μειώσουμε αυτές τις εκπομπές και δεν διατηρήσουμε υγιή τα οικοσυστήματα, η θερμοκρασία

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

μπορεί να αυξηθεί κατά περίπου 1 έως 6 °C αυτόν τον αιώνα, με σοβαρές συνέπειες για όλους. Τα συχνότερα φαινόμενα ξηρασίας, κυμάτων καύσωνα, πλημμυρών και πυρκαγιών θα θέσουν σε κίνδυνο τα ζώα, τα φυτά και τους ανθρώπους.

Χρειαζόμαστε υγιή οικοσυστήματα για να αμβλύνουμε την κλιματική αλλαγή και να προσαρμοστούμε σε αυτήν, καθώς και για να αποφύγουμε τις πιο δυσμενείς της **συνέπειες**. Οι ωκεανοί, τα δάση και οι βάλτοι αποτελούν φυσικές «παγίδες άνθρακα». Τα παράκτια οικοσυστήματα, όπως οι υγρότοποι, τα δάση με μαγκρόβια δέντρα (με ρίζες μέσα στην θάλασσα), οι κοραλλιογενείς ύφαλοι και οι παραλίες με φυσικά φράγματα, προσφέρουν φυσική προστασία στις ακτογραμμές.

Δεν μπορούμε να αντιμετωπίσουμε την απώλεια της βιοποικιλότητας, αν δεν αντιμετωπίσουμε την κλιματική αλλαγή. Είναι, όμως, αντίστοιχα αδύνατο να αντιμετωπίσουμε την κλιματική αλλαγή, χωρίς να διαχειριστούμε τη βιοποικιλότητα και τα οικοσυστήματα. Και τα δύο προϋποθέτουν συντονισμένη παγκόσμια δράση. Και πρέπει να ξεκινήσουμε από εμάς τους ίδιους!

Από το Βιβλίο των Νέων της Ευρώπης 2010-2011 (διασκευή).

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- A.** Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (80 - 100 λέξεις).

Μονάδες 25

- B.1.** Να αναπτύξετε με παραδείγματα σε μια παράγραφο 60-80 λέξεων το περιεχόμενο της παρακάτω φράσης: **«υπάρχουν κάποιες περιπτώσεις επιτυχούς διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος».**

Μονάδες 12

- B.2.** Να αναφέρετε δύο τρόπους ανάπτυξης της πρώτης παραγράφου, εντοπίζοντάς τους στο κείμενο.

Μονάδες 6

- B.3.α.** Να δώσετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: **παρέχει, εφικτό, ίσως, συνέπειες** (μονάδες 4).

- β. Να δώσετε ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: υπεύθυνοι, βλάπτουμε, απόλυτα, συχνότερα (μονάδες 4).

Μονάδες 8

B.4.α. Να χαρακτηρίσετε τη σύνταξη (ενεργητική – παθητική) στις παρακάτω προτάσεις (μονάδες 2) και να τη μετατρέψετε στην αντίθετή της (μονάδες 2):

- Τα οικοσυστήματα επηρεάζονται, επίσης, από την κλιματική αλλαγή.
- Τα συχνότερα φαινόμενα ξηρασίας, κυμάτων καύσωνα, πλημμυρών και πυρκαγιών θα θέσουν σε κίνδυνο τα ζώα, τα φυτά και τους ανθρώπους.

β. Να εξηγήσετε τη λειτουργία των σημείων στίξης στα παρακάτω αποσπάσματα:

- Όσο αυξάνεται ο πληθυσμός, τόσο μεγαλύτερο είναι το τίμημα για το περιβάλλον: (άνω και κάτω τελεία)
- Και όλα αυτά δωρεάν! (θαυμαστικό)
- Μήπως αυτό είναι μόνο μια πρόγευση από όσα μας επιφυλάσσει το μέλλον; (ερωτηματικό)
- Οι ωκεανοί, τα δάση και οι βάλτοι αποτελούν φυσικές «παγίδες άνθρακα» (εισαγωγικά)
- τα δάση με μαγκρόβια δέντρα (με ρίζες μέσα στην θάλασσα) (παρένθεση) (μονάδες 5).

Μονάδες 9

Γ. Συμμετέχοντας στο Συμβούλιο Νέων της Ευρώπης εκφωνείτε ομιλία 500 περίπου λέξεων με θέμα την απώλεια της βιοποικιλότητας του πλανήτη. Στην ομιλία σας αυτή να εξηγήσετε γιατί οι άνθρωποι της εποχής μας έχουν ευθύνη για την επιτάχυνση της εξαφάνισης των ειδών και να προτείνετε τρόπους με τους οποίους οι νέοι μπορούν να συντελέσουν στην αλλαγή της ανθρώπινης νοοτροπίας και στάσης γενικότερα απέναντι στο περιβάλλον.

Μονάδες 40

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο επάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε οποιαδήποτε άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα, τα οποία και θα καταστραφούν μετά το πέρας της εξέτασης.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό ανεξίτηλης μελάνης.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων και όχι πριν τις 17:00.

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ